

Annelerin Çalışmasına Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

Nazan Aydın¹, Esra Yazıcı², Melike Dönmez³, Esra Noyan Ahlatçioğlu⁴, Hazal Yavuzlar Civan¹,
Dilruba Dülgeroğlu⁵, Ahmet Bülent Yazıcı²

¹ Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği İstanbul

² Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve araştırma Hastanesi Psikiyatri AD Sakarya

³ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD İstanbul

⁴ Göktürk Aile Sağlığı Merkezi, Eyüp, İstanbul

⁵ Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

Correspondence / Yazışma Adresi:

Esra Yazıcı

Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri AD

E-mail:(dresrayazici@yahoo.com)

Geliş Tarihi / Received : 05.07.2017

Kabul Tarihi / Accepted : 25.09.2017

Özet

Amaç: Bu çalışmada çalışan annelere yönelik tutumların değerlendirmek için ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. (**Sakarya Tıp Dergisi 2017, 7(3):138-144**)

Yöntem: Sosyokültürel özellikleri farklı 416 kişiden oluşan bir örneklem ile çalışıldı. Amaca uygun hazırlanan maddeler için kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği ve iç tutarlılık değerlendirmeleri yapıldı.

Bulgular: Araştırma için başlangıçta 36 maddelik 5li likert tip ölçek hazırlandı. Uzman görüşü ve ileri istatistik analizler ile ölçeğe 21 madde ile son hali verildi. Bu hali ile ölçek değerlendirildiğinde 4 faktörlü ve örneklemin %52.32'sini açıklayan bir sonuç elde edildi. Cronbach alfa değeri 0.844 olarak tespit edildi.

Sonuç: Çalışan annelere yönelik tutum ölçeği geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: çalışan anne, kadın, tutum, ölçek, ruh sağlığı

Abstract

Objective: The purpose of this study is to develop a valid scale that can be used to evaluate attitudes toward working mothers. (**Sakarya Med J 2017, 7(3):136-144**)

Method: The sample of this study consisted of 416 individuals with different socio-cultural characteristics. Content validity, construct validity and internal consistency evaluations were carried out for appropriately prepared items.

Results: Initially a 5-point likert-type scale with 36 items was prepared for the study. Expert opinion and advanced statistical analyzes were used and than scale was finalized with 21 items. When the scale was evaluated with this state, a result which had 4 factors and covered 52.32% of the sample was obtained. The Cronbach's alpha value was calculated as 0.844.

Conclusion: The resulted measurement scale demonstrates acceptable reliability and validity

Keywords working mom, women, attitude, scale, mental health

Giriş

Günümüzde kadınlar, ekonomik zorunluluklar, kendisi ve ailesi için daha iyi bir gelecek sağlamak gibi nedenlerle olabildiği gibi; bağımlılıktan kurtulmak, daha üretken olmak, kariyerinde ilerlemek, yaşam standartlarını yükseltmek, toplumda itibar kazanmak bir dizi nedenden dolayı da daha fazla oranda çalışma hayatına yönelmektedir¹ Öte yandan, bu nedenlerle çalışmaya ihtiyaç hisseden veya çalışmayı arzu eden bir kısım kadın, toplumda çalışan kadına yönelik olumsuz tutumların etkisiyle çalışmaktan vazgeçmekte veya çalışmayı tercih etseler bile bu tutumların etkisiyle zorluklar yaşayabilmektedirler¹. Tutumlar, olumlu olduğunda destekleyici ve motive edici olmakla beraber, olumsuz olduğunda da suçlayıcı ve cezalandırıcı olabilmektedir. Özellikle evlilik ve annelik söz konusu olduğunda tutumların daha çok olumsuz yönde olup, çalışan eş ve anne olarak geleneksel eş ve anne rollerinin daha ön plana çıkması gerektiği yönünde olabilmektedir² Bu durumda kadınlar özellikle anne olduktan sonra çalışma yaşamını bırakmak zorunda kalmakta ya da çalışmaya devam etseler bile suçluluk ve yetersizlik duyguları hissedebilmektedir. Çalışan annelerle ilgili literatüre baktığımızda daha çok annenin çalışmasının çocuk üzerindeki etkileri üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir^{3,4}. Çalışan anneler ve aileleri düşünüldüğünde ülkemizde ve uluslararası alanda yapılan araştırmaların daha çok annenin çalışmasının aileye ve çocuğa yansımaları üzerinde durmakta, ya da annelerin çalışma hayatı ve aile hayatı arasındaki ilişkiyi vurgulamaktadır⁵⁻¹⁰. Fakat annelerin çalışma hayatında yaşadıklarını oldukça etkileyen çevrenin buna ilişkin tutumunu gösteren çalışmalar konusunda aynı oran bulunmamaktadır. Çalışan kadınlar ile ilgili cinsiyet rolünün getirdiği zorlukları ortaya koyan çalışmalar bu anlamda bir farkındalık yaratmıştır ve yaratmaya devam etmektedir. Ülkemizde Kuzgun ve Sevim tarafından 2004 de yapılan bir çalışmada kadınların çalışmasına yönelik tutum ölçeği geliştirilmiştir¹¹ Benzer farkındalığın çalışan annelere yönelik olarak da ortaya konması için ülkemizde annenin çalışmasına yönelik tutumların incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Çalışan annelere yönelik toplumun ve bireylerin tutumlarının değerlendirilerek bilimsel ve ölçümlenmiş bir şekilde ortaya konulması ile bu alanda farkındalık yaratmak ve olumsuz bakış açısını değiştirmeye yönelik tavsiyelerde bulunmak mümkün olabilecektir. Bu çalışmada, kişilerin çalışan annelerin hayatında belirleyici

öneme sahip olabilecek olan tutumlarının ortaya konulmasını sağlayacak bir ölçek oluşturulması amaçlanmıştır. Bu tutumların ortaya konması, hangi alanlarda ne yönde olduğunun gösterilmesi, yukarıda bahsedilen zorlukların iyileştirmesinde adım teşkil edebilir.

Yöntem

Örneklem Grubu

Araştırmanın örneklem grubunu, ekonomik, sosyokültürel ve ekonomik gelir düzeyi farklı toplam 416 kişi oluşturmaktadır. Araştırmacılar örneklem grubuna çalıştıkları kurumlara gelen ziyaretçiler aracılığı ile rastgele seçimle ulaşmışlardır. Bu çalışma için Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

Maddelerin Belirlenmesi

Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında öncelikle madde havuzu oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmacılar tarafından ilgili literatür [12][13-19] gözden geçirilerek 36 madde ortaya konulmuştur. Ardından yaklaşık 30 kişiye bir pilot çalışma yapılarak bu kişilerle yüz yüze görüşme yapılmış ve maddeler hakkındaki fikirleri sorulmuştur. Yapılan değerlendirme sonrası 5 madde çıkarılıp, diğer maddelerdeki anlam karmaşası giderilerek 31 maddelik bir form oluşturulmuştur. Kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla, alanında uzman olan 13 öğretim üyesince taslak ölçekteki maddeler değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçekteki madde sayısı 25'e düşürülmüştür. Ardından ilgili 25 madde, Türkçe Eğitimi alanında uzman bir öğretim üyesince gözden geçirilmiş ve bazı maddeler üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Ölçek 5'li Likert tipi ölçekleme kullanılarak hazırlanmıştır. Ölçekteki maddeler "1=Hiç Katılmıyorum" "5=Tamamen Katılıyorum" arasında 1'den 5'e kadar derecelendirilmiştir.

Bulgular

Çalışmaya katılan katılımcıların %49,8'i kadınlardan, %50,2'si erkeklerden oluşmaktaydı. Katılımcıların %37'si evli ve %62,3'ü bekarı. Eğitim düzeyi değerlendirildiğinde %17,1 i ilköğretim, %16,8'i lise ve diğerleri üniversite mezunuydu. Çocuğu olan bireyler %57,1; çocuğu olmayan bireyler ise %42,9du.

Ölçeğin Güvenilirliği

Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek amacı ile Cronbach's Alpha testi kullanıldı. Yapılan analizde Cronbach Alpha değeri 25 madde

için 0.826 olarak tespit edildi (Tablo 1).

Tablo 1: Güvenilirlik analizi		
Cronbach's Alpha	Standartize edilmiş maddelere göre Cronbach's Alpha	madde sayısı
,826	,844	25

Maddelerin tek tek korelasyonları aracılığı ile güvenilirliği yapıldığında düzeltilmiş madde korelasyonlarının 14. Madde hariç 0.2nin üzerinde olduğu ve ölçeğin güvenilirliğine olumlu katkıda bulunduğu görüldü. birinci ve 14. madde ise ölçeğin toplam Cronbach alfa değerini düşürüyordu ve 14. Maddenin korelasyon katsayısının negatifti. Bu sorular çıkarılarak yapılan analizde Cronbach alfa değerinin 0.853 olduğu tespit edildi. (Tablo 2)

Tablo 2: Maddeler-Toplam istatistik					
	Madde silindiğinde kalan soruların oluşturduğu ölçek ortalama değeri	Madde silindiğinde kalan soruların oluşturduğu varyans ortalama değeri	Ölçekteki diğer soruların toplamından oluşan bütün arasındaki korelasyon	Kare çoklu korelasyon	Kalan bölüme ait güvenilirliği gösteren-Cronbach's Alfa
soru1	59,8053	167,270	,288	,234	,844
soru2	60,2788	178,096	,620	,523	,810
soru3	60,0553	186,072	,362	,261	,820
soru4	60,3077	183,920	,458	,459	,816
soru5	59,5577	183,871	,429	,418	,817
soru6	59,7236	183,347	,446	,402	,816
soru7	60,5745	189,166	,282	,367	,823
soru8	59,8269	183,474	,461	,339	,816
soru9	59,9207	183,558	,450	,354	,816
soru10	59,7308	178,356	,499	,339	,813
soru11	59,7091	186,771	,358	,428	,820
soru12	59,5168	189,296	,302	,301	,822
soru13	59,4231	182,303	,476	,416	,815
soru14	58,9279	198,795	-,029	,254	,834

soru15	60,3269	188,119	,355	,474	,820
soru16	59,1202	190,814	,212	,320	,825
soru17	60,2861	191,371	,268	,373	,823
soru18	60,2548	182,446	,511	,363	,814
soru19	59,9135	180,113	,546	,509	,812
soru20	60,0024	185,506	,375	,366	,819
soru21	59,4736	187,435	,361	,339	,820
soru22	60,0577	187,842	,347	,357	,820
soru23	60,0938	184,129	,446	,340	,817
soru24	59,6490	189,573	,306	,279	,822
soru25	60,1178	182,726	,473	,335	,815

Ölçeğin yapısal geçerliliği

Ölçeğin yapısal geçerliliğini değerlendirmek amacı ile kalan 23 maddeden oluşan ölçeğe faktör analizi yapıldı. Faktör analizinin örnekleme uygulanabilirliğini değerlendirmek için yapılan Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett's analizinde anlamlılık değeri 0.00 olarak tespit edildi (Tablo 3).

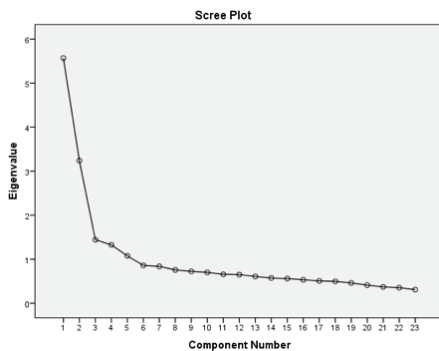
Tablo 3:KMO ve Bartlett Testi		
KMO örneklem uygunluk ölçüsü	,868	
Bartlett küresellik testi	YaklaşıkX ²	2875,415
	df	253
	Sig.	,000

Maddelerin oransal ortak alan varyansları Tablo 4'te sunuldu. Buna göre ortak varyans alanı tüm maddelerde 0.4'ün üzerindeydi ve faktör analizine geçerken tümü korundu. Faktörlerin tanımlanmasında Eugen değer =1 olarak kabul edildi. Buna göre kalan 23 madde ile yeniden faktör analizi yapıldı. Bu analize göre ölçek 5 faktörden oluşuyordu ve varyansın %55.05'ini açıklıyordu. (Tablo 5, Sekil 1) Soruların faktörlere dağılımı Tablo 6'da gösterildi. Bu tabloya göre gruplanan maddeler incelenerek faktörler isimlendirildi ve ölçeğin son hali ile faktörler tek tek yeniden güvenilirlik analizi ile değerlendirildi. 10 soru herhangi bir faktörle 0.30 üzeri skora sahip olmadığından ve 16. Soru tek başına bir faktör olarak

değerlendirilemediğinden bu sorular da çıkarıldı. Kalan 21 madde yeniden değerlendirildiğinde 4 faktörlü ve örneklemin %52.32'sini açıklayan bir sonuç elde edildi. Faktörler ve soru dağılımları Tablo 7'de gösterildi. Beşinci faktör olan soru sayısının azlığı nedeni ile iç tutarlılık değerlendirilemedi ve madde çıkarıldı. Faktörlerin isimlendirilmesi ve maddelerin dağılımı Tablo 8'de sunulmuştur.

	Başlangıç	Ekstraksiyon
soru2	1,000	,662
soru3	1,000	,446
soru4	1,000	,716
soru5	1,000	,646
soru6	1,000	,635
soru7	1,000	,601
soru8	1,000	,468
soru9	1,000	,468
soru10	1,000	,436
soru11	1,000	,555
soru12	1,000	,530
soru13	1,000	,538
soru15	1,000	,529
soru16	1,000	,623
soru17	1,000	,563
soru18	1,000	,485
soru19	1,000	,631
soru20	1,000	,593
soru21	1,000	,566
soru22	1,000	,533
soru23	1,000	,557
soru24	1,000	,413
soru25	1,000	,458

EkstraksiyonMetod: Temel Komponent Analizi

Şekil 1: Komponent analizi

	Başlangıç Eigen değerleri		Faktör çıkarımı sonrası sonra Eigen değerleri		Rotasyon sonrası sonra Eigen değerleri		Toplam
	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülatif yüzde	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülatif yüzde	
1	5,570	24,218	24,218	5,570	24,218	24,218	3,919
2	3,239	14,082	38,300	3,239	14,082	38,300	3,137
3	1,441	6,265	44,565	1,441	6,265	44,565	3,295
4	1,326	5,765	50,330	1,326	5,765	50,330	3,679
5	1,075	4,676	55,005	1,075	4,676	55,005	1,647
6	,859	3,734	58,740				
7	,837	3,638	62,377				
8	,755	3,284	65,661				
9	,723	3,143	68,804				
10	,700	3,045	71,850				
11	,655	2,848	74,698				
12	,649	2,823	77,521				
13	,607	2,641	80,162				
14	,571	2,483	82,645				
15	,559	2,430	85,075				
16	,532	2,313	87,388				
17	,505	2,197	89,585				
18	,495	2,151	91,736				
19	,460	1,999	93,735				
20	,410	1,784	95,519				
21	,371	1,612	97,130				
22	,351	1,528	98,658				
23	,309	1,342	100,000				

Ekstraksiyon Metod: Temel Komponent Analizi

Tartışma

Bu çalışmada çalışan annelere yönelik tutumları değerlendirmesi amaçlayan likert tipte ölçek geliştirilmiştir.

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında ilk aşamada çalışma ekibi literatür tarayarak kendileri 36 madde oluşturmuş ve 30 kişiden oluşan bir gruba pilot uygulama yapmıştır. Burada yapılan yüz yüze görüşmelerde 5 madde çıkarılıp 31 madde ise geribildirimler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Bu 31 madde daha sonra alanında uzman on üç kişiye maddeler gönderilerek görüşleri istenmiştir. elde edilen görüşler neticesinde madde sayısı 25 olarak belirlenmiştir. Bu aşama ilk etapta elde edilen 25 madde için kapsam geçerliliği olarak kabul edilebilir²⁰

Çalışmada kapsam geçerliliği olduğu düşünülen 25 madde 416 kişi tarafından doldurulmuş ve ölçekle ilgili ileri analiz süreci başlamıştır. Örneklem seçiminde farklı cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışma durumu gibi değişken çeşitliliğinin sağlanmasına dikkat edilmiştir. bu durumun ölçeğin geçerliliğine olumlu katkıda bulunacağı düşünülmüştür^{21,22}.

Tablo 6: Örüntü matrisi*

Soru	Komponent				
	1	2	3	4	5
soru20	,752				
soru23	,743				
son19	,653				
soru18	,609				
soru25	,600				
soru7		,776			
soru17		,678			
soru4		,590			,553
soru2		,559			,361
soru15		,536	,332		
soru12			,743		
soru21			,711		
soru11			,684		
soru24			,577		
soru8			,450	,403	
soru22		,348	,402		
soru6				,820	
soru5				,820	
soru3				,564	
soru9	,311			,495	
soru13				,491	
soru16	,301	-,336			,593
soru10					

EktraksiyonMetod: Temel Komponent Analizi
Rotasyon Metod: Obliminile KaiserNormalizasyon.
* Rotasyon12 kere yinelenmiştir

Ölçekle ilgili analizlerde ilk yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha değeri 0.826 olarak tespit edilmiş, maddeler tek tek incelenerek ölçekten çıkarıldığında güvenilirliğin artmasını sağlayacağı tespit edilen maddeler çıkarılmıştır. Bu hali ile cronbach alpha değeri 0.844 olarak tespit edilmiş ve 0.80nin üzerinde olma-

sı nedeni ile ölçek güvenilirliğinin yüksek olduğu söylenebilir^{20,23}

Tablo 7: Faktörlere göre maddelerin dağılımı

Faktör	soru	Puan aralığı	Cronbach alfa
1.Ön yargı-stigma	18,19,20,23,25	5-25	0.771
2.Özerklik/ Bağımsızlık	2,4,7,15,17	5-25	0.762
3.Aile ve sosyal uyum	8,11,12,21,22,24	6-30	0.743
4.Annelik becerileri	3,5,6, 9,13	5-25	0.761
Faktör 5	16 (çıkarıldı)	1-5	-
Toplam 21 madde	2,3,4,5,6,7,8,9,11,12,13,15,17,18,19,20,21,22,23,24,25	23-115	0.844

Tablo 8: Faktörlere göre maddelerin dağılımı

Faktör 1 – Önyargı/Stigma
- Çocuğu olan bir kadın ile beraber çalışmayı tercih etmem.
- Çalışan anneler çocuklarının bakımını yeterince sağlayamaz.
- Çalışan annelerin evleri dağınıktır.
- Çalışan annelerle arkadaşlık etmek zordur.
- Çalışan annelerin iş yerindeki performansı düşüktür
Faktör 2 – Özerklik/Bağımsızlık
- Çalışan kadınlar anne olduktan sonra da kariyer planı yapabilmelidir.
- Çalışmak anneleri yaşamkarşısında daha güçlü yapar.
- Çocuğu hasta olan annelere iş yerlerinden kolayca izin verilmelidir.
- Çalışan annelerin kendine güveni daha yüksek olur.
- Çalışan anneler çocuklarının maddi isteklerini rahat karşılar
Faktör 3 – Aile ve Sosyal Uyum
- Çalışan anneler çocukları ile az vakit geçirse bile kaliteli zaman geçirirler.
- Çalışan annelerin çocuklarının kendine güveni daha yüksek olur.
- Çalışan annelerin eşleri ile ilişkileri daha iyidir.
- Çalışan annelerin çocukları disiplinli olurlar.
- Çalışan anneler maddi konuları yönetmede başarılıdır.
- Anne olmak kadınların iş yerindeki uyumunu artırır
Faktör 4 – Annelik Becerileri
- Çalışan annelerin çocukları şımarık olur.
- Çalışan anneler çocuklarının sorunlarını zamanında fark edemez.
- Çalışan annelerin aile ya da akrabalık ilişkileri zayıftır.
- Çalışan annelerin çocukları sık hastalanır.
- Çalışan anneler çocuklarına yeterli vakit ayıramaz

Ölçeğin yapısal geçerliliğini değerlendirmek amacı ile önce Kaiser-Meyer- Olkin ve Barlett's analizi ile KMO=0.868 yeterlilik katsayısı ve p= 0.00 elde dilerek örneklemin yeterli olduğu ve verilerin ileri analiz için uygun olduğu kanaatine varılmıştır^{24,25} Daha sonra ortak alan varyans analizi ve faktör analizine geçilmiş başlangıçta maddelerin beş faktörde kümelendiği görülmüş ancak ölçeğin genel amacı ve faktörlerden birinde tek madde olması ve kalan maddenin çalışmanın tümünde taşıdığı önem ve düşük faktör yükü göz önüne alınarak tek olan madde çıkarılmıştır. Yeniden tüm analizler tekrarlanmış ve son haliyle ölçekteki Eigen değeri (öz değer) ölçütüne

göre önemli dört faktörün açıkladığı toplam varyans %52.32 olarak tespit edilmiştir. 'Oblimin with Kaiser Normalization' sonucunda maddelerin faktör yükleri 0.311-0.776 arasında değişmektedir. bu sonuçlar ölçeğin yapısal geçerliliğinin yeterli olduğunu göstermektedir²⁶ Bu ölçek çalışan annelere yönelik tutumları değerlendirmek için geliştirilen ilk ölçek olup, sonuçlarımıza göre geçerli ve güveniliridir. Çalışmalarda kullanılmasının; annelerin çalışmasına yönelik tutumların tespitinde ve bu tutumlara yönelik uygun davranış ve bilgilendirme gibi müdahalelerin gelişimine katkısının olacağı umulmaktadır.

Sonuç

Sonuç olarak bu çalışmada 21 maddelik 'Annelerin Çalışmasına Yönelik Tutum Ölçeği' geliştirilmiş, geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu gösterilmiştir.

Kaynaklar

1. Dayoğlu, M. and M.G. Kırdar, Türkiye'de Kadınların İşgücüne Katılımında Belirleyici Etkenler ve Eğilimler. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Planlama Teşkilatı Ve Dünya Bankası Refah ve Sosyal Politika Analitik Çalışma Programı Çalışma Raporu Sayı: 5. 2010.
2. Özçatal, E.Ö., Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2011. 1(1): p. 21-39.
3. Özek, M., Çalışan Annelerin İş Stresiyle Başa Çıkma Becerisi İle Tükenmişlik Düzeylerinin Aile Değerlendirmesine ve Çocuklarının Davranışlarına Etkileri. 2011, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
4. Crockenberg, S. and C. Litman, Effects of Maternal Employment on Maternal and Two-Year-Old Child Behavior. Child Development, 1991. 62(5): p. 930-953.
5. Demiriz, S. and Ç. Dinçer, Okulöncesi dönem çocuklarının öz bakım becerilerinin annelerinin çalışıp çalışmama durumlarına göre incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2000. 19: p. 58-65.
6. Gökdemirel, S., et al., Çalışan annelerin emzirme sürecinde yaşadıkları: Niteliksel bir çalışma. Çocuk Dergisi, 2008. 8(4): p. 221-234.
7. Murtagh, L. and A.D. Moulton, Working mothers, breastfeeding, and the law. American Journal of Public Health, 2011. 101(2): p. 217-223.
8. Özden, M., Okul öncesi çocuk ve çalışan anne. Uluğ MO, Karadeniz G (editörler) Nobel Yayıncılık, İstanbul, 2011: p. 15-22.
9. Sánchez-Mangas, R. and V. Sánchez-Marcos, Balancing family and work: The effect of cash benefits for working mothers. Labour Economics, 2008. 15(6): p. 1127-1142.
10. Sayıl, M., et al., Çalışan ve İlk Kez Anne Olan Kadınların Bebeklerinin Bakımı ve İşe Geri Dönme Süreci: İleriye Dönük Çoklu Etkiler. Türk Psikoloji Dergisi, 2009. 24(64): p. 1-14.
11. Kuzgun, Y. and S.A. Sevim, Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2004. 37(1): p. 14-27.
12. Repetti, R.L., K.A. Matthews, and I. Waldron, Employment and women's health: Effects of paid employment on women's mental and physical health. American Psychologist, 1989. 44(11): p. 1394.
13. Araya, R., et al., Education and income: which is more important for mental health? Journal of Epidemiology & Community Health, 2003. 57(7): p. 501-505.
14. Gürsoy, F. and M.Y. Bıçakçı, A comparison of parental attitude perceptions in children of working and nonworking mothers. Social Behavior and Personality: an international journal, 2007. 35(5): p. 693-706.
15. Alade, F.A. and E.O. Osakinle, Cognitive and Social Development of Children in Daycare: A Case Study of Working Mothers in Ado-Ekiti. Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review, 2013. 2(10): p. 19-25.
16. Hare-Mustin, R.T. and P.C. Broderick, The myth of motherhood: A study of attitudes toward motherhood. Psychology of Women Quarterly, 1979. 4(1): p. 114-128.
17. Schwab Reese, L.M., et al., Psychosocial employment characteristics and postpartum maternal mental health symptoms. American journal of industrial medicine, 2017. 60(1): p. 109-120.
18. Twenge, J.M., Attitudes toward women, 1970-1995. Psychology of Women Quarterly, 1997. 21(1): p. 35-51.
19. Warr, P. and G. Parry, Paid employment and women's psychological well-being 91, 498-516. Psychological Bulletin, 1982. 91(3): p. 496-516.
20. Tezbaşaran, A.A., Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu, 3. sürüm. 2008, Türk Psikologlar Derneği Yayınları: Mersin. p. 65.
21. Ercan, İ. and İ. Kan, Ölçeklerde Güvenilirlik ve Geçerlik Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 2004. 30(3): p. 211-216.
22. Aktürk, Z. and H. Acemoğlu, Tıbbi araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlilik. Dicle Tıp Dergisi, 2012. 39(2): p. 316-319.
23. Özdamar, K., Paket programlar ile istatistiksel veri analizi 1. 1999, Eskişehir: Kaan Kitabevi. 512.
24. Bartlett, M.S., Tests Of Significance In Factor Analysis. British Journal of Statistical Psychology, 1950. 3(2): p. 77-85.
25. Çokluk, Ö., G. Şekercioğlu, and Ş. Büyüköztürk, Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik. SPSS ve LISREL uygulamaları. 2 Baskı. 2010, Ankara Pegem Akademi.
26. Tatlıdil, H., Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz 2002 Ankara: Ziraat Matbaacılık A.Ş.

